

Cumhuriyet Öncesi
Vatandaşlık Eğitimi Metinleri

6

Malumat-ı Medeniye

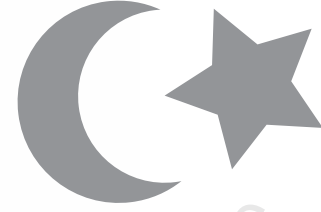
Birinci Kısım

Hazırlayan
Mustafa İÇEN

dünbugün
yarın

Malumat-ı Medeniye

Birinci Kısım

Hazırlayan
Mustafa İÇEN

© 2020, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 119

Hukuk: 6

Cumhuriyet Öncesi Vatandaşlık Eğitimi Metinleri: 6

ISBN 978-625-7760-13-3 (tk.)

978-625-7760-19-5 (c.6)

Sertifika No: 18188

ISBN 978-625-7760-19-5

Sertifika No: 18188

Birinci Baskı: İstanbul, 2020

Hazırlayan: Mustafa İçen

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Baskı Hazırlık: DBY Ajans

Baskı/Cilt:

Mikyas Basım Yayın Matbaacılık

(Sertifika No: 35532)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Cumhuriyet Öncesi Vatandaşlık Eğitimi Metinleri: 6

Malumat-ı Medeniye (Birinci Kısım)

/ Hazırlayan: Mustafa İçen (Dr.)

İstanbul : DBY Yayınları, 2020.

101 s. ; 12,0 x 19,5 cm __ (DBY Yayınları ; No. 119)

ISBN 978-625-7760-13-3 (tk.) 978-625-7760-19-5 (c.6)

1- Hukuk 2- Osmanlı Hukuku 3- Vatandaşlık Eğitimi

İçindekiler

Önsöz..... 9

Malumat-ı Medeniye Birinci Kısım

1. Kuvve-i Umumiye.....	14
2. İntihab-ı Umumi.....	26
3. Kuvve-i Kanuniye.....	30
4. Kuvve-i İcraiye.....	36
5. Kanun ve Bütçe.....	44
6. Vergi.....	50
7. Mehâkim.....	56
8. Memalik-i Osmaniye'nin Taksimat-ı İdaresi.....	62
9. Kuvve-i Umumiye - Asker.....	72
10. Maarif-i Umumiye.....	82
11. Teb'anın Vazâif ve Hukuku.....	86
12. Belediye ve Usul-i İntihap.....	92

Önsöz

Malumat-ı Medeniye adlı bu eser, yeni program mucibince umum mekâtib-i rüşdiyenin ikinci senelerinde tedris edilmek üzere 1912 yılında tertip edilmiştir. Bu dönemde çeşitli din, dil ve kültürlerden meydana gelen ülke insanlarını bir arada tutmak amacıyla “Osmanlılık” ideali gündeme gelmiş ve “Osmanlı vatandaşı” oluşturmak amacıyla eğitimden faydalanma yoluna gidilmiştir. Askeri okullar, sivil ve mesleki okullar, öğretmen yetiştiren okullar ve yabancı okullarda bu insan tipine ders kitapları yoluyla ulaşılmaya çalışılmıştır.

Cumhuriyet öncesi vatandaşlık eğitimi metinleri olarak ele aldığımız bu çalışmada, orijinal eserin sayfa, şekil ve içeriği transkripsiyonda birebir, tıpkısı muhafaza edilmiştir. Cumhuriyet öncesi vatandaşlık eğitimi eserlerinin bazılarında, matbaadan kaynaklı dizgi hataları veya yanlış yazılmak suretiyle küçük de olsa anlam bütünlüğünü bozan kelimeler olabilmektedir. Böyle bir

durumda arařtırmacı tarafından dipnotlar verilmiř bu hususlara iliřkin dūřünceler ifade edilmiřtir.

Ayrıca, cumhuriyet öncesi vatandaşlık eğitimi metinleri kapsamında daha geniş takdim ve değerlendirmem 1909 yılında Mehmet Hazık tarafından hazırlanan *Malumat-ı Medeniye (Birinci Kısım)* adlı eserde yer verilmiştir. Bununla birlikte cumhuriyet öncesi Osmanlı vatandaşlık eğitimini kapsayan 14 eser ve toplamda 1552 sayfayı içerik ve disiplinler arası yaklaşımla ele alan ve dönemin tüm değişkenlerini mukayeseli olarak analiz eden ayrı bir akademik çalışmam devam etmektedir.

Hayırlı olması ümidiyle...

Dr. Mustafa İÇEN
İstanbul, 2020

Malumat-ı Medeniye

Birinci Kısım

Malumat-ı Medeniye

Birinci kısım

Yeni program mucibince umum mekâtib-i rüşdiyenin ikinci senelerinde tedris edilmek üzere tertip edilmiştir.

Dersaadet

“Kaspar Matbaası” Vezirhan numara 48

1328

مَعَاوِزَ مَكْتَبِ

برنجی قسم

یکی پروگرام موجبنجه عموم مکاتب رشدیہ نیک ایکنجی سنہ لرنده تدریس ایلمک اوزره ترتیب ایلمشدر

دینار

« قصابار مطبعسی » وزیر خان نومرو ۴۸

۱۳۲۸

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

1. Kuvve-i Umumiye

1) Malumat-ı medeniye neden bahseder?

Malumat-ı medeniye bize ahali ile hükümet beynindeki münasebetleri ve Türkiye'nin usul-i teşkilat ve usul-i idaresini öğretir.

2) Türkiye'nin usul-i idaresi nedir?

Türkiye'nin usul-i idaresine "idare-i meşruta" denir.

3) İdare-i meşruta ne demektir?

İdare-i meşrutada hükümet milletvekilleri (Meclis-i Mebusan ve Âyân) tarafından yapılip padişah tarafından tasdik olunan kanunlar ile idare olunur.

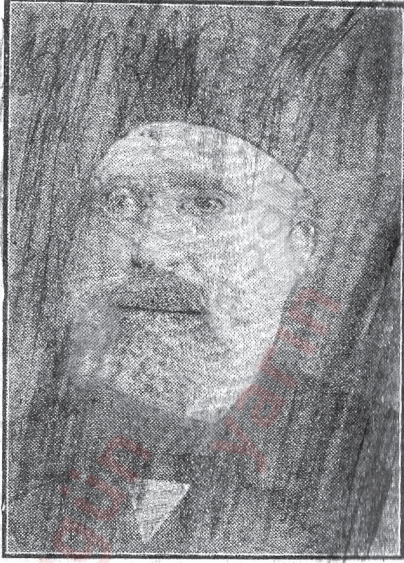
4) Türkiye ne vakitten beri meşrutiyet ile idare olunmaktadır?

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱- قوه عمومیه

- ۱ - معلومات مدنیہ نادن بحث ایدر؟
معلومات مدنیہ بزه اهالی ایلہ حکومت بیندہ کی مناسبتلری و ترکیه نك اصول تشکیلات و اصولی اداره سنی او کره دیر.
- ۲ - ترکیه نك اصول اداره سی نهدر؟
ترکیه نك اداره سنه « اداره مشروطه » دینیر.
- ۳ - اداره مشروطه نه دیمکدر؟
اداره مشروطه ده حکومت مات و کیلاری (مجلس مبعوثان و اعیان) طرفندن یاپیلوب پادشاه طرفندن تصدیق اولنان قانونلر ایلہ اداره اولنور.
- ۴ - ترکیه نه وقتدن بری مشروطیت ایلہ اداره اولنقدهدر؟

Türkiye’de idare-i meşruta 1293 senesinde (Mithat Paşa)nın himmet ve gayretiyle ilan olunmuş idi. Lakin çok geçmeden

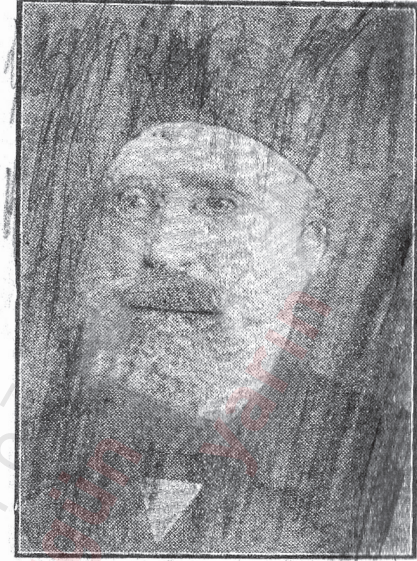

Merhum Mithat Paşa

Birçok hile ve yalanlar ile idare-i meşruta yerine idare-i müstebide konuldu. Otuz üç sene millet ve vatanımız istibdad altında idi. Nihayet (İttihad ve Terakki Cemiyeti)nin büyük büyük himmetleri ve kahraman

(٤)

ترکیده اداره مشروطه ١٢٩٣ سنه سنده (مدحت پاشا) نك
همت وغیرتیه اعلان اولغش ایدی . لکن چوق کچمه دن

مرحوم مدحت پاشا

بر چوق حیه ویلانر ایله اداره مشروطه یرینه اداره مستبده
قونلدی . اوتوز اوج سنه ملت ووطنمز استبداد آلتنده ایدی.
نهایت (اتحاد و ترقی جمعیتی) نك بیوک بیوک همتمری وقهرمان

zabitlerimizden Binbaşı Enver Bey ile Kolağası Niyazi Bey'in fedakârâne hareketleri sayesinde 1324 senesi temmuzunun onuncu

Enver Bey

günü Manastır'da yeniden idare-i meşruta ilan edilip millet nail-i hürriyet oldu.

5) İdare-i meşrutanın esasları nedir?

(۵)

بنا بطلرمزدن بیگبانی انور بک ایله قول اغسی نیازی بکک
فداکارانه حرکتلری سایه سنده ۱۳۲۴ سنه سی تموزینک اونچی

انور بک

کونی مناستردا یکیدن اداره مشروطه اعلان ایدیلوب ملت نائل
حریت اولدی .

۵ - اداره مشروطه نیک اساسلری نهدر ؟

Cumhuriyet Öncesi Vatandaşlık Eğitimi Metinleri

6

Kuvve-i umumiye neden terekküp eder?

Kuvve-i umumiye; birincisi vatan ve milleti düşmana karşı müdafaa ile mükellef (asker), ikincisi intizam ve hükm-i kanunu muhafazaya memur (jandarma) ile (polis)ten terekküp eder.

Kaç nevi asker vardır?

İki nevi asker vardır: Biri kara askeri diğeri deniz askeridir. Kara askerlerine (Asâkir-i Berriye), deniz askerlerine (Asâkir-i Bahriye) denir.

Asâkir-i Berriye nasıl teşkil olunmuştur?

İdare-i askeriye mukaddema yedi orduya tefrik edilmiş idi. Lakin ahiren Harbiye Nezaretinden tertip edilip meriyyetine irade-i seniyye sadır olan ordu teşkilat-ı cedidesi mucibince idare-i askeriye on dört ordu ve beş fırka-i müstakilleye taksim olunmuştu ki merkez ve mevkileri şunlardır:

Ordu merkezleri: İstanbul, Edirne, Selanik, Kırk kilise, Tekfurdağı, Manastır, Üsküp, Erzurum, Şam, Van, Erzincan, Musul, Bağdat, San'a,

Beş fırka-i müstakille merkezleri: Kozan, Yanya, İškodra, Trablusgarp, Mekke-i Mükerreme.

Müddet-i askeriye kaç senedir?

Müddet-i askeriye yirmi senedir. Her Osmanlı yirmi yaşından kırk yaşına kadar asker olmaya mecburdur. Lakin kanun-ı askeri sakat veya afil olanlarla sair bazı kimseleri vazife-i askeriyeden istisna etmiştir.

Kura nedir?

Her Osmanlı yirmi yaşına geldiği vakit askere alınır. Üç sene askerlik hizmetini ifa eder. Ondan sonra ifa-yı hizmet ettiğine dair tezkiresini alıp memleketine avdet eder.